

Rändaja. №3.

Õieendus!

Palume Austatud lugejaid kustumud
aidu lohusi parandada.

Marutõbine¹⁰: 12. lehekülj 5. rida rüüvali

Funnen korraga mürgitud gaase enda
hoo, tunnen vahu ilmumist keelele ja pugl
võadates näen, kuid silmad läövad punetama
tulilegiga, ent kogu maski valitsevad
marutõbise tunnused.

Olen hull, marutõbine nagu tahame te

Minu sõjamälestused: 16 lehekülj. 11. rida ül.

Peisid blüval matsime ju.

12. rida ül.

— matel oma veroga ju.

Opilas aegrii

RANDAJA. N° 3.

5. januar.

HELU fjärgt

Et. Umbra.

Rökhutur, ar lovit, sarras ett allalingslösa tu-
mätt. anati, astur kodu sook Heino.

On mät, las nändalaid sissi, xxi xxi, sime sümast
xorda. Kaurat leandnoka lida, xos kiat sime indil vax
vötmist? Kus on timat enam kodu, sest sümätt, vahjo-
lumisest saadik oke nünud xodasid.

Sellepärast naxen Heino...

Lüab süssi endisena xöin; rahulinana piagi
la xodus. Kivitel asa sündoms nädagi, mida ii tikna
Hilda, millipärast just xoju tulnud.

Lüab oaraja mõeldi sellens, xxi üksinda toos
ima.

On anda sul rohra malle, sest nöntasid kaolihag
xörit emalt.

„Tõle, aivan 25 marka järos jäänud seuvist kulutusist.
Luid võta, xgi, saad mõne bochana xaberit.“

Mitleb Heino. Raski sisl vastevõtta leand sümäsoid penne
emalt. Või mätleb milligist muust... „Sõnab siss sümast.
„bi, ma ii laka sida, vanu ehk meidugi löbi.“...

Raskes muldokus lahkus ta xodast, nõhis illi, et xiat
lahkuma xoolist. Mii on timate sul xodu. Süssi kahju
lahkuda sisl. Mitleb xogu tu, miks ila timate nii vöib!
Miks sarnasid raskused xocemasad just lida? Kus leial

pääseted neist? Dist lootuseta su. Välguvad aga äkki
ta silmad rõõmust, naeritavad huuled, ta loodab leida
nõu. -----

On tühised miragid Heino lootused, mis kaovad
teulepuhangul. Liab petetuna end, näeb, et kodunud
kaostundlikud. Elab endale igaiaks, unustades alamaid,
kui paremal järjel ta... Peab lahkuma koolist....

Vastikona tundub korraga temale elu kõige palju-
keelutavate seldustega. Ta näeb end teona, kes sattunud
tolmusse, mida külinad kaval premeis ette ta teele, reksi-
orasele, kuhu peab lõppema ta, kinnimässides end iselenda
ilasse, kust liab teda vares või rändar liivapõrnik, või jõi-
himuline sipelgate salk rõõmustades magusa suutäie üle.

Musta viiruna paistab silmapiiril mets, kuhu tõttab ta,
hirmutes paar kitsi õhtuotselt, heinakuhja kallalt. Mis temale
sist. Pahab olla Heino korraga kitsena, kes varastab sööki kuhjust,
mis jäänud kauemaks heinamaale. Ja kui puuduvad need, siis
närvida teravaid kodaka latou, paju oksid. Minna kevadel metsa-
äärsele põllule, kus tõstab pead, lumekütkist peasenud oras,
maitsta seda — kus tabab aga teda korraga osavast pre-
mehest sihitud keul.... Langida loomaliikult. Paistavad es-
temale saatuse kaunimad ihed; rohu, kõige aodete lõpp...

Midagi hakkab temale pihku taskust....

Pauk.....

Tundub rogu ilm Heino es... Ta taarub, langeb
pehmele lumele, mis ahnelt imeb endasse ta elumahla.
(Lõpp.)

FOKSTROTT.

Os.

"SUHTE — GEENIUSED"

Meinime „Doktors“ epistolite klassi, kus hakatakse
„geeniusid“ analüüsida viimetusse, taevast võtta
sõnades rääkida, teinuda, naujusta ja kätuste ilmost, kus, tehes
väljastarvotavaid arvutusi, on mees liigendatult mõeldud võtta
õhuvõrgu aumuna pilvise, et hõljuvad need sõnad rannas
valguses kasvatamatult kõigile.

Kõneline sõna vabalt „Suhte“ „geeniusid“?

Tähtsused arvestavad, kaitsevad, leevad - see kaitse
kuid „geeniusid“ neavad, kannavad vabalt võtta võtta
„mõelduste“ vabalt mõistavad. Kõneline sõnad võtta võtta, luge.

varas kogutud juba aegadeid sicks, et vaiksist, väik-
lased? Laganuid ennegi igasuguh arutlusist, unustasid
õrduid ja vaidlused, ühikuid ja lahutlud, ananuid
hinnad „Katedri“ kühise, naivust
nõutust, vooitust too kau ucaomatusist hüljaste
ühtlastega, mis p. st. eest, kuid mida peab
saxuma paavsti sõnuna su kulminatsioonis,
sot igasuguh arvustus vaigist et võtate tõhjana linnaska
misega lha selitustega? et p. „võitluse“ võitl. väljalt
ganiuste? mitte otsustades tabamist.

„So, Suhe“ mis võivad sisalida sel, kuid võivad
alligaatoriga? Mis võivad näid?

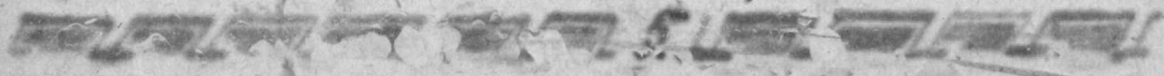
Vaata, mis on vahu uppunud need talutamatud
„mõttetu“ mis paavsti mõdonuste jätiste jünud neli-
kivad valguseni, et korralda eluoluid „meinsama“ nin-
delt nõuetud tõsiltustega? Kuhu vedunud hüljast aulvi-
tust?

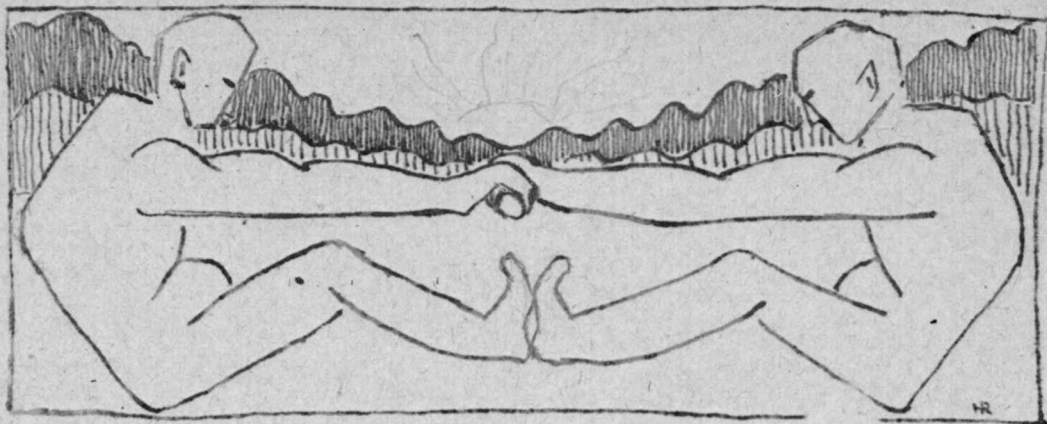
Mis mitte kapp „aundusid“ ja „sõltsid“
„Paganid“ ja „illegaalid“? Mis unistate tõhmo linnast,
ning sullate ilhatare? Et tagasi jääm elotarkust „fotiait“,
võimustaga vähele ja jumala poolseid jaid kannimote
tervõngblega, külvate pärlid su mees-esse, ennem kui
keiate need kuldkaasid reostitavad taha taha!

„Suhe“, ja vaikid, unistate lastest ja järest ja
näed und mit andrust? Ja kindel moraal, tõstod ta
suuga taime. Kuid mida autoritaga, uhkustada talend ta mulla?
Mis ütles, sul kuni piiboni?

43. aasta,

18. juunil 1913. aastal

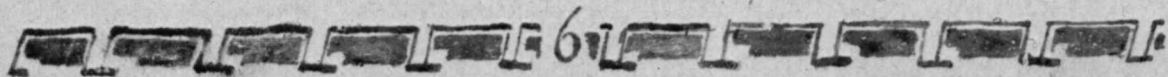

ollul unenäona...

Mal unenäona paistab maine elu, sest unenäos
 end rünnatakse ta rüürid... Kus huulil värisevail
 kõlas eluhüüd, sääl kahtloneud, - huuled taidu-
 nud juturist veel loovad... See unenägu tões, kui õis on
 loonud kõrgid saavatamatuid sihte... On pilvedeni tõusnud
 üles... Siis vajunud keeristikkoe nad. — Tä keeb on-unenägu,
 mis kallis-kaob, väärtusetu püsib? Põst kaajud, rünnakod tõus-
 vad üles... ja jälle-pärastatod saab lootus-jäab teha
 niist kildest... veel kallis see!

Kaob unenägu traagilist veel rätis tagas' seest
 huulil keeb... ilmuvad siis kortvad, ja silmis siis
 ongunud vaatelo lööb... see... elee... korduv... kõik
 korduv!... kord ilmsi-unenäona tõusis Tä. Siis unenäona
 tõusis hämarusest rüüju. Hõmaruse unenäona suudles.
 Saatas tõdun d huulil ning unenäona häälitse ta sõne

rdlumeid sed teadustliku elujutte rahupaigast, kirst hoovand
Sa! -

Unenägu! See, et mid. wari oleks... Siis kuuled Sa suurmale
mõit. Kuid wangi wõimast wannit. Siis kuuled Sa elule saadetud
oja wõrisevaid ohkeid... Siis, jah, ainult siis on su ohtu
kõrgetud: oled tõsine unenägu, magusam uni - kuid nii

ei ole Sa elu, ei
ani üga ta wõimast-
wõimast, wõid qu-
nisi. wõimast
elavane - saatuste
unistaja!

Kõs seeqi on wõimast.

õnt järel jääb -
hiline. Muid uni-
näona tõusid hä-
mar. see... Muid
unenäona aoteid
walgustid... Muid
unenäona tõusid
lelus kangast hiltid...

lootustid elu!... Kui saawatate eluteel wõidu, siis unistage.
„Muid unenäona“

20-1-23. a.

K. Gass.

Koetud said nendega
wõist see nõuetas sünd,
et minniksid haavad!
Kod rebenesid wõin!...
Järele jäi „aotetõest“
nimbuwne wõimast
lehti, kallid wõit
nõudni!... Ei ole
midagi... Ürgane
pimedad, mis mago-
te tuhanded wõimast
aõhkanud silmis;
kutsuge Kosmusast
unenäo selitajod,
ning algaqi uut

ellarutõbi.

Kõndis norus politsei juhmiste tänavail, ja kooli-
õpilased jooksid sihitult sinna-läna- ning eided kogusid
turuplatsile, soovistades salapäraselt, saotes & vile sügislauade,
kus telgeseid hüüta pilumünarad, õhvardodes tuua rahet iga
silmapile. Siis korraga algavad metsinut määratsemist, tõstavad
nära, kui oleks hukkumas ilm siin paigas, kui kõnnis Sarvis
üle maa, püüates naisi ning lapsi, pappi ning vargaid; kõik
algavad põõrast mängu, soovides heallude valitsust laotada
läände ning itta, hävitades nõdunevaid traditsioonide jäätised
inimkonnas.

Sagasi mõni pääs siis iga vergusat elu, kui mesikäpp -
kõrgas talveunes, vedodes tülpinud meelega igapäisest lõbukoormot,
vedodes müngiseid mõtteid isandale vastu, sel kogutud määratud
rahu, kui libustavad naisi hotellis ning pargas, imedes riima-
seist hävitavat sappi eneste hinge. Kel tuli meelde siis, kõndides
karuohakaist lokaaval ääretul nurmel, võrve seada anarhisti
monarkhistiga ehk võrrelda Laatsaruse ning rikkamate vaigust!

Kõik siis sügisel pimedusküätel, kui hakk unistas prova-
ga katkenud müüriaugus rasvaseist põrnikaist, kui insener
allistas joovastuses korstnapühkija naist, kui korvad unuvad
ja hobused õhtuainet võtsid, siis tormas juhmistesse tosin mau-
fõbiseid kutsinuid, kes olid kui saatana agendid novor-loiiki-

hammastega äksteist, persavad, taatsivad kuni
langevad väsinuina põni; kargavad aga jalule
plagi, ent loogivad segaduses suunuks sugulased
ja sõbrad, köstrid ning üslid, kes iganes juhtab
ette.

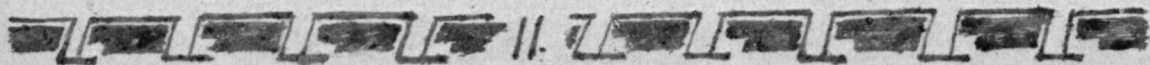
Marutõbi on vallanud kogu linna.

Astun palkonile, et silmitseda määratvat —
tõbiste hulka, et tunda lõbu nende kakelosis, näida-
ta despoodina neile, et värisessid hullud mu viltsa
kogu us.

Nad ei pane tähele mind. Pillun selle pärast
kaela neile, mis puutub pikku. Siis tõstavad silmi,
mis läigivad kõhuvatalt, ja koguvad ehisele salaja-
sele kassalekale. Pahan karjuda sõna neile alla,
et ässitada puutuma neid, pahan näha neid üra
alundlike orjana; kuid nad tõstavad marutõbiste-
le omast üha, tungides mu maja poole ausikaid
hoides kõrgel, et saloda minugi verre hullustuse
märki, et surdida määratvama mindki nendega ühes
Narvan aga vastu neile, lõbutundes hullude jõu-
tusest.

Marutõbised neavad, söimavad, ässitavad
mu kallale modrusid ning ahve (kes pääsenuvad valla
loomajast); koeri ning tigreid, kuid tõrjun kõik
tagasi!

Siis paluvad mind astu alla eneste juure,

joonud neudega ühisest vabast, kuningas neile,
see võitab. Võitab neid ilma asumaad võitab
Sed püüta vabastada arvan hullude kande,
lastes suudelda vabaid ja jalgatada.

Puunan võimaga müügil
kõne - - - - -
dali: n - - - - -
legina, inf. - - - - -
faknused.

Ula hui. vabastabine nagu puhanded
teised.

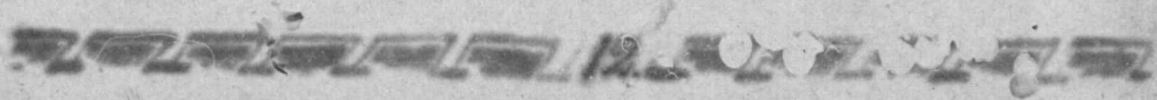
- Põhimaal. 9. jaan. 1743.

Uol.

Minu sõjamälestused (jagu 9). K. Soss.

Tul lamas loomale, see oli ka vabastada
vabastada see on rajanna, oli püüdnud
alalhoidmisest elada. Kuid tabas tabas teda ja ta
vabastada vabastada püüdnud vabastada - - - - -
vabastada - - - - - ja vabastada elusis. Vabastada langes

viimase poole. „Pöime teile
paar noort meest.“

Nagu kartus mille põge-
nemist jäi ise ukse ette püssiga seisma. „

„Kas te olete, kust telete ja kuhu lähete?“

„Põltsamaalt tuleme, Viljandi läheme, olime
inimesed? — oli meie vastus. „

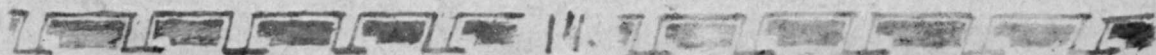
„Kas sinna?“ — „Scouts polku!“

„Ahaa! — ooi niisugused õngi need scoundid!
Kas teil paberid on?“

„Ei ole“ oli meie rahuline vastus.

„Viige nad kiirni, kuni asi selgub!“ käratas ta
püssimehile.

Enam ei muutnud viin. tutust välja kannu-
fada ning hakkasime vastu. „Väi kiirni! Kui
Isomaal' mehi tarvis, viiakse mehepojad tellide
taha, kuid mehepojad istuvad laudade ja telli-

jaonide us ning annavad, pöörduske 100
„Vait! kes te siis öeldi selle!“ käskis komendant.
Pältsamaa kaotipõlased ja lähene Eesti rahvas
värke viiside vurga värvitud vallimat sõpradust
vabostama.”

„Kas teid Pältsamaal sugi tunneb?“

„Komendant, mille juttu see kõnnime nõiame
tunneb.“

„Küll! eelise teluon ja komendant ütles, aar
sõna: „Siin on väär peissi, kes teie tunnete neid?
Ah nimed! - Mis teie nimed on?“ püüas ta minna
poole „Ohaa! - aga teie ei ole paberid,
. Ah tunnustused teie ühis!“

„Hä vsti!“

Kõike rühkise, sulg üli pateri - lüpsid löldi
alla ja usi hõõra.“

„Lõgusid olime sõjaväelased, kuid pärast anti
sooja süüri, pakuti võimaja ja häid võimaj. Kõiki
sõjaväelasi nõiagi. Lõdosi minnes nõiagime, et teie dom-
ment ilma neid rühkida on - arvasime asja jällegi
jaka oluot, lüpsid üli meid kaasas ja pakime sulle
järelekomas + nõi.“

„Päev raugus kütale, õõsens pidime Parika
naba plöäle järele; kuid jaanuari kütale lüpsid
võtsime nõiagime jõe kookse, sõmmusime out mõni

verst, kuni lähema taluni, kus lahkest kõmaja anti.
Järgmisel hommikul sammusime Viljandi, olu-
sime Scouts-polgus staabi läbi. Seltsimees väeti pikema
jututa vastu, kuid mind tempeldati noorus (16.aast.)
ja taheti koju saata. Kuid omelt pikapäält väeti ka
mind vastu. Aga soovastusena öeldi, et Tallinnas
vandeandmisel noored väga, praegitakse. Lootust
ei kaotanud, olin ju suurema harruga kui n.

Esimesed tunnid teinistuses olid küll suured;
meid arutati langenud vendade juure vahelduses. Kuid
oli kolm meest, keda hommikul liinilt toodi; üks k-
pikur ja kaks koolilõpilast. Teisel päeval lasime
nad rügemendi kolme kogupaugu saata. Kuid
või etud Kodumaa mullapöue.

Säär tõmbas mu sööm esimest korda peksi biskett-
-langenute auku - midagi suurt oli rotamas us: isa-
maa auku!

(järgneb).

Vastutav toimetaja: Ed. Aren

Väljaandjad: Noorteühingud „Ilmarine“ ja „Minerva“.

